

Programme Code: D-04
Programme: गणितज्योतिषपदविका-पाठ्यक्रमः
(Diploma in Ganita Jyotisha)
Duration: 01 (One) Year
Medium: Sanskrit

- पाठ्यक्रम एकवर्षात्मको वर्तते।
- पाठ्यक्रमस्य पूर्णाङ्काः 400 निर्धारिताः।
- चत्वारि पत्राणि सन्ति, प्रत्येकस्मिन् पत्रे 80 अङ्काः निर्धारिताः।
- गृहकार्ये 10 अङ्काः, उपस्थितौ 10 अङ्काश्च।
- पाठ्यक्रमः संस्कृतमाध्यमेनैव भवति।

Paper Code	Title	Internal	External	Marks
D-GJY101	ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः अर्वाचीनं ज्योतिषञ्च	20	80	100
D-GJY102	लीलावती सूर्यसिद्धान्तश्च	20	80	100
D-GJY103	ग्रहलाघवं रेखागणितञ्च	20	80	100
D-GJY104	आर्यभट्टीयं सिद्धान्तशिरोमणिश्च	20	80	100
Total				400

प्रथमपत्रम् - D- GJY101
ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः अर्वाचीनं ज्यौतिषञ्च
अङ्काः 80

प्रथमभागः -

- 1.1. ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः - 10 अङ्काः
 - 1.1.1. ज्योतिषशास्त्रस्य परिचयः, व्युत्पत्तिश्च।
 - 1.1.2. ज्योतिषशास्त्रस्य क्षेत्राणि।
 - 1.1.3. ज्योतिषशास्त्रस्य वर्तमानसमये उपयोगिता।
 - 1.1.4. वैदिकसाहित्ये ज्योतिषम्।

द्वितीयभागः -

- 2.1. लीलावती (आदितः संक्रमणं यावत्) 25 अङ्काः

तृतीयभागः -

- 3.1. रेखागणितम् (1-2 अध्यायौ) 15 अङ्काः

चतुर्थभागः -

- 4.1. सरलत्रिकोणमिति (1-2 अध्यायौ) 15 अङ्काः

पञ्चमभागः -

- 5.1. अर्वाचीनं ज्यौतिषम् 15 अङ्काः
 - 5.1.1. पृथ्वी
 - 5.1.2. कालविभागाः
 - 5.1.3. चन्द्रः
 - 5.1.4. सूर्यः
 - 5.1.5. ग्रहणमाच्छादनं संक्रमणं च ग्रहविषयकाः सिद्धान्ताः

सहायकग्रन्थाः -

1. ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः -
लेखकः - आचार्यलोकमणिदाहालः,
भारतीय विद्या प्रकाशन, वाराणसी।
2. लीलावती -
डॉ. रामचन्द्र पाण्डेय,
चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी।
3. अर्वाचीनं ज्यौतिषम् -
सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी।
4. रेखागणितम् -

चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

5. सरलत्रिकोणमिति -

द्वितीयपत्रम् - D- GJY102

लीलावती सूर्यसिद्धान्तश्च

अङ्काः 80

प्रथमभागः -

1.1. लीलावती (वर्गकर्मतः क्षेत्रव्यवहारं यावत्) 20 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2.1 भास्करीयबीजगणितम् (आदितः चक्रवालं यावत्) 20 अङ्काः

तृतीयभागः -

3.1. गोलपरिभाषा 20 अङ्काः

चतुर्थभागः -

4.1 सूर्यसिद्धान्तः 20 अङ्काः

4.1.1. नवविधकालमानानि

4.1.2. ग्रहभगणः

4.1.3. उदयास्तविचारः

4.1.4. ग्रहयूतिः

सहायकग्रन्थाः -

1. लीलावती -

डॉ. रामचन्द्र पाण्डेय,

चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी।

2. भास्करीयबीजगणितम्-

पं. देवचन्द्र झा,

चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी।

3. सूर्यसिद्धान्तः-

चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी।

4. गोलपरिभाषा -

डॉ. कामेश्वर उपाध्याय,

चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी।

तृतीयपत्रम् - D- GJY103

ग्रहलाघवं रेखागणितञ्च

अङ्काः 80

प्रथमभागः -

1.1. ग्रहलाघवम् (अहर्गणतः स्पष्टग्रहसाधनपर्यन्तम्) 25 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2.1. रेखागणितम् (3-4 अध्यायौ) 20 अङ्काः

तृतीयभागः -

3.1 सरलत्रिकोणमिति (3-4 अध्यायौ) 20 अङ्काः

चतुर्थभागः -

4.1. अर्वाचीनं ज्यौतिषम् 15 अङ्काः

4.1.1. वेधशाला

4.1.2. नक्षत्राणि

4.1.3. आकाशगंगा

4.1.4. विश्वोत्पत्तिः

सहायकग्रन्थाः -

1. ग्रहलाघवम् -

चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी।

2. अर्वाचीनं ज्यौतिषम् -

सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी।

3. रेखागणितम् -

चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

4. सरलत्रिकोणमिति -

चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

चतुर्थपत्रम् - D- GJY104
आर्यभटीयं सिद्धान्तशिरोमणिश्च
अङ्काः 80

प्रथमभागः –

1.1. आर्यभटीयम् (प्रथमद्वितीयौ पादौ) 2 0 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2.1. चापीयत्रिकोणमिति 15 अङ्काः

तृतीयभागः –

3.1. केतकीग्रहगणितम् (मध्यमाधिकारः) 20 अङ्काः

चतुर्थभागः –

4.1. गोलीयरेखागणितम् 20 अङ्काः

पञ्चमभागः –

5.1. सिद्धान्तशिरोमणिः 20 अङ्काः

5.1.1. उदयान्तरम्

5.1.2. भुजान्तरम्

5.1.3. चरान्तरम्

5.1.4. लम्बनम्

5.1.5. नतिः

5.1.6. दृक्कर्म

5.1.7. बीजकर्म

5.1.8. आकर्षणम्

5.1.9. भूभ्रमणम्

5.1.10. वलनसिद्धान्तः

सहायकग्रन्थाः -

1. आर्यभटीयम् –

चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

2. चापीयत्रिकोणमिति –

नीलाम्बर झा,

चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

3. केतकीयग्रहगणितम् -
चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
4. गोलीयरेखागणितम् -
चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
5. सिद्धान्तशिरोमणिः -
चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी।

अध्ययनसामग्री –

1. <https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=OcXGfDp/okkJITwp9YnKuA==#>
2. <https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=GMSccLsoP6L0/bFncIOsTA==#>
3. <https://ia804708.us.archive.org/10/items/in.ernet.dli.2015.479162/2015.479162.hindi.pdf>
4. <https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=GMSccLsoP6L0/bFncIOsTA==#>
5. <https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=GMSccLsoP6L0/bFncIOsTA==#>
6. <https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=GMSccLsoP6L0/bFncIOsTA==#>
7. <https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=GMSccLsoP6L0/bFncIOsTA==#>
8. <https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=GMSccLsoP6L0/bFncIOsTA==#>
9. <https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=GMSccLsoP6L0/bFncIOsTA==#>
10. <https://ia904703.us.archive.org/21/items/in.ernet.dli.2015.326935/2015.326935.The-Rekhaganita.pdf>